

Brussel, 13 september 2023
(OR. en)

12714/23

Interinstitutionele dossiers:
2022/0392(COD)
2022/0391(COD)

PI 133
COMPET 840
MI 718
IND 450
IA 213
CODEC 1543

NOTA

van:	het Comité van permanente vertegenwoordigers (1e deel)
aan:	Raad
nr. vorig doc.:	12183/23 + ADD 1 + ADD 2
nr. Comdoc.:	15400/22 + ADD 1-5, 15390/22 + ADD 1-5
Betreft:	Evaluatie van de EU-wetgeving over modelbescherming: a) Voorstel voor een RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD inzake de rechtsbescherming van modellen (herschikking) b) Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EG) nr. 6/2002 van de Raad betreffende Gemeenschapsmodellen en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2246/2002 van de Commissie - Algemene oriëntatie

I. INLEIDING

- Op 10 november 2020 heeft de Raad conclusies aangenomen over het beleid inzake intellectuele eigendom en de herziening van het stelsel van tekeningen en modellen van nijverheid in de Unie, waarin de Commissie werd opgeroepen voorstellen in te dienen teneinde "de EU-modelbeschermingsstelsels te moderniseren en modelbescherming aantrekkelijker te maken voor individuele ontwerpers en bedrijven, met name voor kmo's"¹. Deze oproep werd door het Europees Parlement kracht bijgezet in zijn resolutie van 11 november 2021².

¹ Doc. 12750/20, blz. 8.

² 2021/2007/INI.

2. Rechten inzake tekeningen en modellen van nijverheid beschermen de uiterlijke kenmerken van een product. De visuele aantrekkingskracht van het model is een van de belangrijkste redenen waarom een consument het ene product verkiest boven het andere. Goed ontworpen producten leveren daarom een aanmerkelijk concurrentievoordeel op voor producenten. Ontwerpintensieve sectoren vertegenwoordigen bijna 16 % van het bbp en 14 % van alle banen in de Unie.
3. Op 28 november 2022 heeft de Commissie een wetgevingspakket gepubliceerd om het 20-jarige EU-stelsel voor modelbescherming te moderniseren. Dit initiatief is een van de belangrijkste elementen van het actieplan inzake intellectuele eigendom van de Commissie van 2020³.
4. Het wetgevingspakket omvat de bovengenoemde voorstellen voor een richtlijn inzake de rechtsbescherming van modellen (herschikking van Richtlijn 98/71/EG)⁴ en voor een verordening tot wijziging van Verordening (EG) nr. 6/2002 van de Raad betreffende Gemeenschapsmodellen⁵. De voorgestelde richtlijn is gebaseerd op artikel 114, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), terwijl de voorgestelde verordening is gebaseerd op artikel 118, eerste alinea, VWEU.
5. De voorgestelde herziening heeft tot doel een goed functionerende interne markt voor modellen te waarborgen ten behoeve van groei binnen de Unie, door het concurrentievermogen van ondernemingen te stimuleren en ten volle rekening te houden met de belangen van consumenten. Ze beoogt innovatie aan te moedigen door het EU-acquis inzake modellen geschikt te maken voor de digitale en groene transitie, en heeft tot doel het stelsel voor modelbescherming toegankelijker en efficiënter te maken, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) en individuele ontwerpers.
6. Met het oog hierop stroomlijnt en moderniseert het pakket de registratieprocedures, en verduidelijkt het het onderwerp, de definities en het toepassingsgebied van rechten en beperkingen, met name door het toepassingsgebied van de bescherming in de digitale omgeving, zoals digitale grafische gebruikersinterfaces en pictogrammen, verder te specificeren en twijfels over rechten inzake tekeningen en modellen in het kader van 3D-printen weg te nemen.

³ Doc. 13354/20.

⁴ Doc. 15400/22.

⁵ Doc. 15390/22.

7. In lijn met de succesvolle hervorming van het merkenrecht van 2017 voorziet de herziening ook in nieuwe en verdere inhoudelijke en procedurele harmonisatie op het gebied van de bescherming van tekeningen en modellen op nationaal niveau.
8. In het kader van een dergelijke verdere harmonisatie heeft de herziening met name tot doel de interne markt voor vervangingsonderdelen te voltooien door in de modellenrichtlijn een "reparatieclausule" op te nemen. Omwille van de samenhang wordt de reparatieclausule die reeds in de modellenverordening van 2002 was opgenomen, in overeenstemming gebracht met de nieuwe reparatieclausule van de herziene modellenrichtlijn.
9. Het Europees Economisch en Sociaal Comité heeft op 22 maart 2023 advies over de voorstellen uitgebracht⁶.
10. In het Europees Parlement zijn de werkzaamheden in de Commissie juridische zaken (JURI) goed gevorderd. Het Parlement zal het verslag van de Commissie juridische zaken naar verwachting begin november 2023 goedkeuren.

II. WERKZAAMHEDEN IN DE VOORBEREIDENDE INSTANTIES VAN DE RAAD

11. De besprekingen over het pakket in de Groep intellectuele eigendom gingen op 19 december 2022 onder het Tsjechische voorzitterschap van start en stonden tijdens het Zweedse en het Spaanse voorzitterschap eveneens hoog op de agenda teneinde tijdens de zitting van de Raad (Concurrentievermogen) op 25 september 2023 tot een algemene oriëntatie te komen.
12. De groep heeft de voorstellen besproken tijdens tien vergaderingen, waarin overleg is gehouden over drie compromisteksten van het voorzitterschap over de ontwerpverordening en vier compromisteksten van het voorzitterschap over de ontwerprichtlijn. De gezamenlijke effectbeoordeling bij de voorstellen is besproken tijdens twee vergaderingen van de groep op 19 december 2022 en op 10-11 januari 2023. De delegaties waren over het algemeen ingenomen met de twee voorstellen en hun doelstellingen, met de methoden en criteria, en met de geprefereerde beleidsopties in de effectbeoordeling.

⁶ Doc. 7835/23.

13. Het Comité van permanente vertegenwoordigers (Coreper) heeft op 6 september 2023 de compromisteksten over de ontwerprichtlijn en de ontwerpverordening⁷ goedgekeurd en besloten deze aan de Raad (Concurrentievermogen) van 25 september 2023 toe te zenden met het oog op de goedkeuring van een algemene oriëntatie over deze compromisteksten.
14. De compromisteksten in ADD 1 en ADD 2 van deze nota weerspiegelen de inspanningen van het voorzitterschap en de lidstaten om een passend evenwicht te vinden tussen de verschillende standpunten van de delegaties, met behoud van de bovengenoemde doelstellingen van het Commissievoorstel.

III. VOORNAAMSTE ELEMENTEN VAN HET COMPROMISPAKKET

i) Definities van "model" en "voortbrengsel"

15. De voorgestelde modernisering van de definities van "model" en "voortbrengsel" (in artikel 2 van de richtlijn en artikel 3 van de verordening) om de definities en het toepassingsgebied van de richtlijn en de verordening beter te laten aansluiten op de digitale transitie, kon op ruime instemming rekenen. Om de definities nog toekomstbestendiger te maken, zijn in de compromisteksten van het voorzitterschap enkele aanpassingen in de terminologie aangebracht (zo is "digitaal" vervangen door "niet-fysiek").

ii) Reparatieclausule

16. De besprekingen over de harmonisatie van modelbescherming voor vervangingsonderdelen zijn al meer dan 20 jaar gaande, zonder dat er overeenstemming is bereikt, wat betekent dat het wetgevingslandschap op dit gebied nog steeds versnipperd is.

⁷ Doc. 12183/23 ADD 1 en ADD 2.

17. De door de Commissie voorgestelde reparatieclausule in artikel 19 van de modellenrichtlijn zou fabrikanten in staat stellen onderdelen van samengestelde voortbrengselen waarop modelbescherming van toepassing is, te vervaardigen die noodzakelijk zijn voor de reparatie van dergelijke voortbrengselen. De voorgestelde reparatieclausule is beperkt tot vormafhankelijke "must match"-onderdelen van samengestelde voortbrengselen; ze zou van toepassing zijn op alle toekomstige modellen en zou voorzien in een overgangsperiode van tien jaar om de bescherming van bestaande modelrechten te waarborgen.
18. Deze "middenweg"-aanpak, die gebaseerd is op jarenlange uitgebreide raadplegingen en voorbereidende werkzaamheden, werd door de Commissie beschouwd als een goed compromis tussen de doelstellingen van liberalisering van de markt en de belangen van de consument en het bedrijfsleven. Om de richtlijn en de verordening op elkaar af te stemmen, zal het toepassingsgebied van de reparatieclausule in artikel 20 bis van de verordening worden verduidelijkt en volledig in overeenstemming worden gebracht met de nieuwe reparatieclausule in de richtlijn.
19. Na uitvoerige besprekingen in de groep is het oorspronkelijke Commissievoorstel in de compromistekst van het voorzitterschap meegenomen, waarbij veel delegaties van mening zijn dat met deze oplossing een passend compromis wordt bereikt tussen de verschillende standpunten, zowel wat de mate van liberalisering als de duur van de overgangsperiode betreft. Uit de besprekingen is gebleken dat dit compromis een zeer delicaat en broos evenwicht tussen de betrokken belangen vormt; en elke wijziging, in de ene of de andere richting, zou voor de ene of de andere groep gelijkgestemde delegaties te ver zijn gegaan, met mogelijke gevolgen voor het bereiken van een gekwalificeerde meerderheid.

iii) Gronden voor niet-inschrijving

20. Het voorstel om het onderzoek van modelaanvragen in de hele EU afhankelijk te stellen van dezelfde beperkte gronden voor niet-inschrijving werd door de delegaties verwelkomd. Deze gronden zijn echter enigszins aangepast om tegemoet te komen aan de verzoeken van de delegaties om in dit verband ook rekening te houden met oneigenlijk gebruik van onder artikel 6 van het Verdrag van Parijs vallende zaken of van andere kentekenen, of emblemen van nationaal belang, of van elementen die tot het cultureel erfgoed van nationaal belang behoren (artikel 13 van de richtlijn, artikel 25 en 47 van de verordening).

iv) Administratieve nietigheidverklaringsprocedures

21. In het voorstel van de Commissie wordt voorgesteld om ook op het gebied van modellen verplichte administratieve nietigheidverklaringsprocedures in te voeren, aangezien deze bij Richtlijn (EU) 2015/2436 ook voor merken zijn ingevoerd. De delegaties benadrukten echter dat een verplichting om dergelijke verplichte procedures voor modellen in te voeren onevenredig zou zijn en niet gerechtvaardigd zou zijn door de huidige behoeften. Zij wezen op het geringe aantal nietigheidverklaringsprocedures, met name in het licht van de beperkte geldigheidsduur van modellen, en op het feit dat de meeste gevallen van nietigheid verband zouden houden met auteursrechtelijke kwesties of oneerlijke concurrentie, die hoe dan ook door de rechter zouden moeten worden behandeld.
22. Om de lidstaten de nodige flexibiliteit te bieden om de nationale procedures zo efficiënt mogelijk te organiseren zonder onnodige administratieve lasten, wordt in de compromistekst van het voorzitterschap met betrekking tot artikel 31 van de richtlijn voorgesteld de administratieve nietigheidverklaringsprocedures in te voeren als een niet-dwingende bepaling (d.w.z. als een "kan"-bepaling).

v) Taksen

23. In het voorstel van de Commissie werd voorgesteld de taksen die van toepassing zijn in het kader van de modellenverordening (bijlage I) te stroomlijnen en in dat verband het niveau van bepaalde taksen te verlagen en de vereiste inzake "eenheid van klasse" voor meervoudige aanvragen af te schaffen, zodat meer aanvragers gebruik kunnen maken van kwantumkortingen.
24. Tijdens de besprekingen over de structuur van de taksen was het voor de delegaties van groot belang dat het voortbestaan van nationale en EU-modelbeschermingsstelsels gewaarborgd blijft en dat ongepaste concurrentie tussen de taksen voor modelbescherming op het niveau van de Unie en de bescherming op nationaal niveau wordt vermeden.
25. In dit verband benadrukten de delegaties dat de registratie van een nationaal model, met uitsluitend een nationaal bereik, aanzienlijk minder duur moet blijven dan de registratie van een EU-model, en dat taksen op EU-niveau niet vergelijkbaar mogen zijn met nationale taksen. Het vaststellen van de taksen voor een EU-model op hetzelfde niveau als de taksen voor een nationaal model, zou de grotere relatieve waarde van het EU-model onvoldoende weerspiegelen en het passende evenwicht tussen de EU- en de nationale stelsels voor modelbescherming in gevaar brengen.
26. Voorts was het voor de delegaties van groot belang dat de financiële duurzaamheid van het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO) wordt gewaarborgd, niet in de laatste plaats met het oog op de nieuwe taken die aan het EUIPO worden toegewezen. In het licht van de recente hoge inflatieniveaus, benadrukten de delegaties bovendien met klem dat, om toekomstbestendig te zijn, bijzondere voorzichtigheid moet worden betracht bij de herziening van de hoogte van de taksen, en dat het bedrag van deze taksen op dit moment niet mag worden verlaagd.
27. In het compromis van het voorzitterschap over de hoogte van de taksen in bijlage I bij de ontwerpverordening is rekening gehouden met al deze overwegingen en is geprobeerd deze op evenwichtige wijze in de verordening op te nemen.

vi) Omzetting van de richtlijn

28. Wat betreft de voorgestelde termijn van 24 maanden voor de omzetting van de nieuwe bepalingen van de richtlijn in intern recht, benadrukten de delegaties over het algemeen de noodzaak van een langere termijn. In de compromistekst is de omzettingstermijn in artikel 36 van de richtlijn verlengd tot 36 maanden.

vii) Overige kwesties

29. Andere kwesties van meer technische aard hebben betrekking op de volgende punten:
- Het afbeeldingsvereiste van het model in de aanvraag en de link met de datum van indiening (artikelen 26 en 28 van de richtlijn, artikel 36 van de verordening);
 - Opschorting van bekendmaking (artikel 30 van de richtlijn);
 - Beginsel van cumulatie van modellen en auteursrechtelijke bescherming (artikel 96 van de verordening, artikel 23 van de richtlijn).

De respectieve compromissen over deze bepalingen staan in de compromisteksten in ADD 1 en ADD 2.

IV. CONCLUSIE

30. De Raad (Concurrentievermogen) wordt derhalve verzocht om tijdens zijn vergadering van 25 september 2023 overeenstemming te bereiken over een algemene oriëntatie over de teksten in ADD 1 en ADD 2 bij deze nota, en het voorzitterschap te machtigen in onderhandeling te treden met het Europees Parlement met het oog op het bereiken van een akkoord in eerste lezing.
